

OP ZOEK NAAR KENNIS

'Wat wij weten is een druppel, wat wij niet weten een oceaan' zei Isaac Newton. Het zegt iets over de dorst naar kennis van een aantal van onze illustere voorouders. Hoewel Newton zijn ontdekkingsreizen vooral in zijn hersenpan en studeerkamer maakte, reisden anderen er de wereld voor over.

Tekst Michiel van Straten

Wie Edmond Halley (1656-1742)

Wat komeet, magnetisch veld, duikklok

Toen Edmond Halley was een veelzijdig man. Hij maakte baanbrekende kaarten van patronen in het magnetisch veld, luchtdruk, getijden en windrichtingen. Voor het in kaart brengen van sterrenhemels reisde hij naar St. Helena. Kaarten van het aardmagnetisme tekende hij op aan boord van het oorlogsschip de *Paramour* op de Atlantische Oceaan. Daarnaast ontdekte hij een komeet, nu bekend als de komeet van Halley, en voorspelde dat deze iedere 76 jaar opnieuw zou terugkeren. Ook vond hij de duikklok uit, waarmee duikers onder water werkzaamheden konden uitvoeren.

Nu Duiken hoeft al lang niet meer vanuit een duikklok, maar Halley's uitvinding heeft op langere termijn het sportduiken wel mogelijk gemaakt: hij toonde aan dat je met toegediende zuurstof uren onder water kon blijven. Lijkt duiken je wat, op onderwatersport.org (Nederlandse Onderwatersport Bond) staat een overzicht van honderden duikscholen. Op het droge vind je in het Museum of the History of Science in Oxford, waar Halley professor is geweest, The Oxford Virtual Science Walk; een wandeling langs diverse historische plekken, waaronder Halley's huis (mhs.ox.ac.uk)

Voor het bekijken van de terugkeer van Halley's komeet moet je nog even wachten tot het jaar 2061.

Wie Alexander von Humboldt (1769-1859)

Wat botanisch onderzoek in Midden- en Zuid-Amerika

Toen Deze Duitse duizendpoot stelde zijn leven in het licht van een 'vurige, sinds zijn vroegste jeugd gekoesterde wens' om de wereld te verkennen. Na een aantal eerste omzwervingen maakte hij een lange reis door Zuid-Amerika waar hij de Orinoco opvoer. Als eerste bracht hij deze rivier helemaal in kaart. Daarnaast deed hij veel onderzoek, onder meer naar vulkanen. Zijn daarmee gevulde 23-delige boekwerk, één van de eerste reisboeken, zou later tot de scheepsbibliotheek van ene Charles Darwin behoren. Zijn naam leeft voort in

de Humboldtstroom, de Noordwaartse stroom langs de kust van Chili en Peru. Minder bekend is de naar hem genoemde *Conepatus humboldti*, misschien omdat het een stinkdier is.

Nu Von Humboldt nam zo'n 60.000 planten mee uit Amerika. Gelukkig hoeven wij minder moeite te doen om bijzondere plantencollecties te bekijken. Er zijn enkele tientallen botanische tuinen in Nederland. De Nederlandse Vereniging voor Botanische Tuinen (NVBT) weet waar: botuweb.bio.uu.nl/nvbt. Saai? Doe dan mee aan de Orinoco-Caroni zwemwedstrijd (3,1 km) die jaarlijks in San Felix in Zuid-Venezuela wordt georganiseerd. Naast de circa duizend deelnemers ondervinden zwemmers concurrentie van de inheemse krokodillen en piranha's, dus je bent gewaarschuwd. Leestip: een hartslagversnellend reisverhaal door Zuid-Amerika is opgetekend door Redmond O'Hanlon in zijn klassieker *Tussen Orinoco en Amazone* (ISBN 9789045041551).

Wie George Everest (1790-1866)

Wat landmeten in India

Toen George Everest stond als landmeter met zijn beide benen op de grond, maar zijn naam zou hemelhoog rijzen. Hij nam een taak op zich die later de 'Grote Trigonometrische Opmeting van India' genoemd zou worden. Groot-Brittannië wilde door het opmeten van India zijn kolonie beter leren kennen. Het was een Indiase meetkundige die ontdekte dat de in Nepal gelegen 'Peak XV' de hoogste van de wereld was, desondanks zou deze later naar Everest vernoemd worden, tegen zijn zin, want hij gebruikte zelf altijd liever lokale namen.

Nu Wil je met eigen ogen zien wat de landmeter uit Wales ooit zag, volg dan de 'The mother of all trekkings': de ruim 4.500 kilometer lange Great Himalaya Trail. Hoewel de route nog niet klaar is, kun je nu al 1600 kilometer volgen (thegreathimalayatrail.org). Minder koud en hoog dan de Himalaya, maar toch spectaculair om te doen, is sportklimmen in een van de vele klimcentra die Nederland rijk is. Kijk op nkbv.nl (sportklimmen) voor een overzicht.

Wie Alfred Russel Wallace (1823-1913)

Wat evolutietheorie

Toen Darwin is er beroemd mee geworden, maar zijn landgenoot en natuuronderzoeker Wallace bedacht onafhankelijk van Darwin - en ongeveer tegelijkertijd - de evolutietheorie. Zijn naam leeft nog voort in de Wallacelijn en Wallacea, twee biogeografische aanduidingen van het gebied dat de overgang markeert tussen Azië en Australië.

Nu Wie het televisieprogramma 'Beagle' heeft gevolgd, genoemd naar het schip waarop Darwin zijn beroemdste reis ondernam, heeft er misschien wel over gedagdroomd om eens met dit schip mee te varen. Dat kan, want de Stad Amsterdam is het schip dat de Beagle spreekwoordelijk achterna voer. Je kunt inschepen op diverse trips, bijvoorbeeld die van Rotterdam naar Brest, begin november (stadamsterdam.nl). De schoonheid van Wallacea kan niet alleen boven, maar ook onder het wateroppervlak genoten worden. Op wallacea-divecruise.com is een voorproefje te vinden van wat een bijzondere duikervaring belooft te zijn 'at the epicenter of biodiversity', tussen de Indonesische eilanden Sulawesi en West-Papoea.

WINNEN

Salt verloot exclusief onder abonnees drie exemplaren van het boek *Tussen Orinoco en Amazone*, geschreven door Redmond O'Hanlon (bekend van zijn optreden in de VPRO-serie *Beagle*). Wil jij dit klassieke reisverhaal graag in je bezit hebben, stuur dan een e-mail waarin je aangeeft waarom je graag in aanmerking komt voor een gratis exemplaar naar laura@getsalt.com

